

Mehman Cahangir

YANARDAĞIN ALQVLARI

roman

QANUN NƏŞRİYYATI

Mehman Cahangir. Yanardağın alovları

Bakı, Qanun Nəşriyyatı, 2026, 568 səh.

Ölçü: 130x200 mm

Cild: yumşaq

Çapa imzalandı: 18.06.2026

Redaktor: Şərif A.

Korrektor: Əyyar Tahir

Mətn dizaynı: Vüqar Nağıyev

Qapaq dizaynı: Rövşən Abbas

Qanun Nəşriyyatı

Bakı, AZ 1102, Tbilisi pr., 76

Tel: (+994 12) 431-16-62; 431-38-18

Mobil: (+994 55) 212-42-37

e-mail: info@qanun.az

www.qanun.az

[www.fb.com/Qanunpublishing](https://www.facebook.com/Qanunpublishing)

www.instagram.com/Qanunpublishing

ISBN 978-9952-15-067-4

© Qanun Nəşriyyatı, 2026

© Mehman Cahangir, 2026

Kitab müəllif tərəfindən redaktə və
korrektə edilərək nəşriyyata təqdim olunub.
Redaktə, korrektə və məzmun məsələlərinə
görə müəllif məsuliyyət daşıyır.

MÜNDƏRİCAT

<i>Müəllifdən</i>	5
<i>1-ci fəsil</i>	7
<i>2-ci fəsil</i>	41
<i>3-cü fəsil</i>	73
<i>4-cü fəsil</i>	97
<i>5-ci fəsil</i>	121
<i>6-cı fəsil</i>	139
<i>7-ci fəsil</i>	175
<i>8-ci fəsil</i>	203
<i>9-cu fəsil</i>	235
<i>10-cu fəsil</i>	261
<i>11-ci fəsil</i>	285
<i>12-ci fəsil</i>	307
<i>13-cü fəsil</i>	331
<i>14-cü fəsil</i>	361

<i>15-ci fəsil</i>	385
<i>16-cı fəsil</i>	411
<i>17-ci fəsil</i>	437
<i>18-ci fəsil</i>	467
<i>19-cu fəsil</i>	497
<i>20-ci fəsil</i>	521
<i>21-ci fəsil</i>	545

MÜƏLLİFDƏN

A tam ədəbiyyatı çox sevirdi. Evimiz kitablarla dolu idi və o, həmişə mənə kitab alardı. Gənclik illərində Süleyman Rəhimovun “Mehman” povestini oxuduğu üçün mən doğulanda adımlı Mehman qoymuşdu. Mən o əsərin qəhrəmanı kimi prokuror ola bilmədim, amma Sovetlər dönməində Azərbaycanın azadlığı uğrunda mübarizəyə qoşuldum. Buna görə mənə beşinci kursdan, dövlət imtahanına bir gün qalmış ali məktəbdən xaric etdilər. Kitablara olan sevgim də məhz atamdan gəlir. Kitablardan həyatı öyrəndim. Onlar mənə yalnız oxumağı yox, həm də həyatda ədalətli və ləyaqətli olmağı öyrətdilər. Kitablının köməyi ilə öz iç dünyamı qoruya bildim.

1990-cı illərdə sovet dövləti dağılanda mən tələbə idim. Həmin illərdə yaşanan çətinliklər, ədalətsizliklər və həyatın sərt üzü bir çoxumuz kimi mənim də taleyimi dəyişdi.

Sonralar həyat məni Ukraynaya apardı. 1999-cu ildə qatarla Rusiya ərazisindən keçib Ukraynaya getdim. Sərhəddə Rusiya gömrükçüləri çantamı ciddi şəkildə yoxladılar. Çantamdakı kitabları görüb təəccübləndilər. Onlardan biri gülə-gülə dedi: – Sizinkilər bu yollarda

həmişə alver üçün göyərti daşıyır, sən isə kitab aparırsan. Mən də gülümsədim, amma içimdə düşündüm: bəli, kitab daşıyıram – çünki mənim üçün ən böyük qazanc ruhumun qidalanmasıdır.

Ukraynanı çox sevdim. Çünki Ukraynanın havasında, torpağında, insanında və səssizliyinin içində azadlıq nəfəsi vardı. Amma illər keçdikcə şahidi olduğum müharibələr və parçalanan insan taleləri məni daha çox düşündürməyə başladı. Bütün bu yaşadıqlarım, gördüklərim və ruhumda daşıdıqlarım məni nəhayət, yazmağa vadar etdi.

“YANARDAĞIN ALOVLARI” sadəcə bir roman deyil. Bu əsər – itirilmiş yaddaşın, dinməyən ağrının, sönməyən ümidin və insanın bitib-tükənməyən azadlıq axtarışının hekayəsidir. Mən bu romanda Cənubi Azərbaycanı doğulmuş Araz adlı gəncin həyat hekayəsi fonunda bir millətin faciələrini göstərməyə çalışmışam.

Hadisələr 1891-1925-ci illəri əhatə edir.

1-ci fəsil

Qoca karvanbaşı atın üstündə, karvanın önündə gedirdi. Hərdən başını geri döndərib arxasınca gələn yüklü atlara tərəf baxırdı. Onun mindiyi boz at və çiyindəki tüfəng uzaqdan diqqətimi çəkdi. İlk dəfəydi bu qədər gözəl at görürdüm.

Günəş batdıqca karvan dağların ətəyindən keçən kənd yollarında gözdən itirdi. Karvançıların məndən xəbəri yox idi, amma mən onların dalınca gedirdim. Bu karvanın hara getdiyindən xəbərim yox idi. Fəqət qaranlıqda onları gözdən itirməyə qorxurdum.

Hava qaraldıqca mən onların dalınca tələsirdim, onlara yaxınlaşırdım. Vahiməli dağ yollarında qulağıma gələn səslər məni daha çox qorxudurdu. Bəzən həyəcandan addımlarımı düz ata bilmirdim. Ayaqlarım boşa gedirdi. Hərdən atların ayaq səslərini eşidəndə tək olmadığımı anlayıb sevinirdim.

Karvançılar dağlardan süzülüb gələn bir şələlənin yanında dayandılar. Ocaq qaladılar və o ocağın ətrafına toplaşib özlərinə çay, şam yeməyi hazırladılar. Atlar dayanıb yorğunluğunu alırdı. Mən onların nə danışdığını eşidə bilmirdim. Çünki şələlənin səsi gecənin sükutunu pozmaqla adamların səsini boğurdu.

Yay olmasına baxmayaraq gecə vaxtı dağlardan gələn soyuğu hiss etdim. Üşüməmək üçün yerimək, hərəkət etmək lazım idi. Karvançılar isə hələ yollarına davam etməyə tələsmirdilər.

Hərdən atam, anam, evimiz yadıma düşəndə, fikrimi dəyişib geri qayıtmaq istəyirdim. Amma qaranlıqdan

qorxduğum üçün və evimizdə çəkdiyim əzabları təzədən yaşamamaq üçün geri dönə bilmirdim.

Bu yol mənə hara aparsa, ora qədər gedəcəyəm, çünki başqa yol tapa bilmirdim. Arzum elə bir yer tapmaq idi ki, uşaqlar orada heç vaxt analarını, atalarını dar ağaclarında görməsinlər.

Evdən çıxanda üç şey götürmüşdüm: anamın adı üstündə yazılmış gümüş üzük, Mövlanənin kitabı, bir də anamın mənə verdiyi cib dəsmalı. Çünki bu üç yadigar da onun əl izləri, qoxusu vardı.

Cib dəsmalı ilə göz yaşlarımı silirdim. Evimizdən bu üzükdən, dəsmaldan və kitabdan başqa heç nə aparmığa gücüm çatmadı. Ürəyimdə anamı, üstümdə isə ondan qalan yadigarları aparırdım.

Səssiz ağlayırdım, göz yaşları gözlərimin ətrafını yandırdığından, dəsmalla toxunanda ağrı hiss etdim. İlk dəfəydi göz yaşının bu qədər duzlu olduğunu duydum. Nə islanmış dəsmal quruyurdu, nə də mənim göz yaşım.

Karvan tərpənən kimi qaçıb şəlalədə əl-üzümü və dəsmalımı yudum. Su içəndən sonra bir az özümə gəldim, aclığı unuttum.

Şalvarım böyük olduğundan tez-tez belimdən düşürdü və hər dəfə onu yuxarı çəkməkdən yorulurdum. İstədim cib dəsmalımı bir neçə yerə parçalayım, bir-birinə düyünləyib kəmər kimi şalvarıma bağlayım, fəqət bacarmadım, çünki bu dəsmal adı dəsmal deyildi.

Tez yerə oturub şalvarımın hər iki balağından iki parça qopardım. Parçaları düyünləyib kəmər kimi belimə